

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

سال دوم ۱۳۹۲-۱۳۹۱

روز چهارشنبه
روز یکشنبه

پاور

ردیف	نام و نام خانوادگی	شماره	نمره
۱
۲
۳
۴
۵

کتاب	۲۹۱۲/۲۹
نسخه	۱۳۹۲/۲/۲
مجله	فقه استدلالی ۲
کتابخانه	دروس نهجیه فی الفقه الاستدلالی
محل	محل تولد کتاب: سال ۱۳۹۵، شهر: تهران، روز: چهارشنبه، ساعت: ۱۳:۰۰-۱۳:۳۰

نام و نام خانوادگی: _____ کد ملی: _____ شماره ثبت: _____

۱- مستند وجوب کدام یک از نمازهای زیر «اقتضای قاعده» است؟ ص ۱۲۱

- ☐ الف. نماز میت
☒ ب. نماز نقری
☐ ج. نماز یومیه
☐ د. نماز جمعه

۲- در کدام یک از صورت‌های زیر، نماز درست است؟ ص ۱۳۳

- ☐ الف. الصلاة مع الحدث ناسياً
☐ ب. الصلاة مع الحدث جاهلاً
☐ ج. الصلاة مع الخبث نسیاناً
☒ د. الصلاة مع الخبث جاهلاً

۳- جهت تحقق تسلیم در نماز، ادای کدام یک از سلام‌ها (السلام علیک ایها النبی ورحمة الله وبرکاته؛ السلام علینا وعلی عباد الله الصالحین؛ السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته)، واجب است؟ ص ۱۵۱

- ☐ الف. سلام اول و دوم
☐ ب. سلام دوم و سوم
☒ ج. سلام دوم یا سوم
☐ د. هر سه سلام

۴- از کدام قسمت روایت «إذا لم تدر خمساً صلیت ام اربعاً، فاسجد سجدة السهو بعد تسلیمک و ات جالس ثم سلم بعدهما» استفاده می‌شود که این روایت مربوط به شک بعد از سجده دوم است؟ ص ۱۵۷

- ☐ الف. عبارت «إذا لم تدر»
☒ ب. فعل ماضی «صلیت»
☐ ج. عبارت «سلم بعدهما»
☐ د. عبارت «فاسجد سجدة السهو»

۵- (با صرف نظر از تخصص‌های احتمالی و سایر ادله) روایت «قلنا له: الصلاة فی جماعة فريضة هی؟ فقال: الصلاة فريضة و ليس الاجتماع بمفروض فی الصلوات كلها و لكنه سنة» بر چه حکمی دلالت دارد؟ ص ۱۶۷

- ☐ الف. عدم مشروعیت جماعت در غیر فرائض
☐ ب. استحباب جماعت فقط در نمازهای یومیه
☒ ج. استحباب جماعت در همه نمازهای واجب
☐ د. استحباب جماعت حتی در نوافل به دلیل اطلاق روایت

۶- کسی که از اتیان خصال کفاره‌ی افطار، عاجز است چه وظیفه‌ای دارد؟ ص ۱۹۲

- ☒ الف. یکفیه الاستغفار؛ و اذا تمکن وجبت علیه الکفارة.
☐ ب. این کان افطاره عن حرام یجب علیه تحصیل التمکن.
☐ ج. یکفیه الاستغفار؛ و ليس علیه الکفارة حتى بعد التمکن.
☐ د. ليس علیه شیء؛ لان القدرة من الشروط العامة للتکالیف.

۷- بعضی از فقها، با استناد به روایت «لکل صلاة وقتان و اول الوقت افضله و ليس لأحد أن يجعل آخر الوقت وقتاً الا فی عذر من غیر علة» حکم کرده‌اند به فرد مختار نمی‌تواند نمازش را از اول وقت تاخیر بیاورد. اشکال مصنف به این استدلال چیست؟ ص ۱۲۵-۱۲۶

جواب:

اشکال: جمله‌ی «اول وقت افضل اوقات نماز است» دلالت می‌کند بر اینکه تأخیر، برای همه جایز است؛ وگرنه دلیلی نداشت که تعبیر به افضل شود.

جواب: قبله، مکانی است که کعبه در آن مستقر است. (۰/۵ نمره)

زیرا: ۱. اگر قبله، همان ساختمان باشد، لازمه‌اش این است که در صورت خراب شدن آن ساختمان، قبله هم از بین برود [و با بازسازی مجدد هم قبله بار نخواهد گشت]. (۰/۷۵ نمره)

۲. اگر قبله، همان ساختمان باشد، نماز افرادی که در مکان‌هایی هستند که از ساختمان کعبه بالاتر یا پایین‌تر است، باطل خواهد بود؛ زیرا آنها به سوی قبله نماز نمی‌خوانند! در حالی که نماز آنها صحیح است. (۰/۷۵ نمره)

۹- عبارت «عند شك المكلف في نية الصلاة ظهراً أو عصراً ينويها ظهراً إن لم يأت بها قبلاً و إلا بطلت» را تبیین نموده و دلیل دو حکم مذکور را بنویسید. ص ۱۳۹ و ۱۴۰ - ۲ - نمره

جواب: شخصی که نماز خود را شروع کرده ولی نمی‌داند آیا نیت ظهر کرده یا عصر، این شخص دو حالت دارد: یا نماز ظهرش را [قبلاً] نخوانده و یا نماز ظهرش را خوانده است. در صورت اول، [نماز فعلی صحیح است و] باید نیتش را بر ظهر تثبیت کند؛ در صورت دوم، نماز فعلی باطل است. (۰/۵ نمره)

دلیل دو حکم: ۱. نماز فعلی در صورت اول، صحیح است؛ چون در واقع یا نیت نماز ظهر نموده است یا نیت نماز عصر. اگر نیت نماز ظهر نموده باشد نماز او درست است و هیچ بحثی ندارد [چون وظیفه‌اش هم ظهر بوده و حالا نیت را بر همان ظهر تثبیت می‌کند] و اگر نیت نماز عصر نموده باشد باید نیتش را به ظهر برگرداند [که با تثبیت نیت بر ظهر، این کار را می‌کند]. تغییر نیت در این صورت جایز است؛ زیرا کسی که نماز سابق را نخوانده و نماز لاحق را شروع کرده باید نیت خود را به نماز سابق برگرداند. (۰/۷۵ نمره)

۲. نماز فعلی در صورت دوم باطل است؛ چون دو فرض متصور است که در یکی نماز یقیناً باطل است. توضیح اینکه: [آن دو فرض عبارتند: فرض اول: اگر برای این نماز، نیت عصر نموده باشد، نمازش از حیث نیت، صحیح بوده و حالا با تثبیت نیت بر عصر می‌تواند نماز را ادامه دهد. فرض دوم: اگر برای این نماز، نیت ظهر نموده باشد، نمازش از حیث نیت، باطل است و نمی‌تواند نیت را به عصر برگرداند؛ چرا که تغییر نیت از نماز سابق به نماز لاحق، مشروع نیست. (۰/۷۵ نمره)

[مصحح محترم: اشاره به جواب با هر تعبیری کفایت می‌کند.]

۱۰- در مورد حدیث «لا تعاد الصلاة الا من خمسة: الطهور و الوقت و القبلة و الركوع و السجود» ادعا شده که این حدیث نمی‌تواند صحت نماز را در صورت زیادی سهوی تکبیرة الاحرام اثبات کند. دلیل این ادعا را بیان نموده و جواب مصنف به آن را ذکر کنید. ص ۱۴۲ - ۲ - نمره

جواب: دلیل مدعا: این روایت فقط در باب نقیصه وارد شده است [یعنی اگر کسی نقص بر نمازش وارد شد؛ اعاده ندارد مگر در این پنج مورد]؛ اما در مورد زیاده، دلالتی ندارد [و نمی‌تواند زیادی را فقط در این پنج مورد موجب بطلان بداند و در باقی زیادتها، صحت را اثبات نماید]؛ چرا که بعضی از موارد مذکور در روایت [مثل طهور و قبله] قابل زیاد کردن نیستند و فقط صورت نقصانشان متصور است. پس [این روایت در باب زیادت ساکت است و] اطلاقی مستثنی منه، نمی‌تواند صحت نماز را در صورت زیادت سهوی ثابت نماید. (۱ نمره)

جواب مصنف: این مطلب که در بعضی از امور مذکور در روایت، «زیادت» تصور ندارد [و از مورد روایت خارج است] نمی‌تواند مانع باشد از شمول روایت در مواردی که «زیادت» در آنها متصور است. پس [این روایت در باب زیادت هم دلالت دارد و] اطلاقی مستثنی منه، می‌تواند صحت نماز را در صورت زیادی سهوی ثابت نماید. (۱ نمره)

۱۱- مکلفی بعد از وقت نماز، شک نموده که آیا نمازش را در وقت خوانده یا نه. اگر روایت (و دلیل خاص) در مورد این مسأله صادر نشده باشد، چگونه می‌توان عدم وجوب قضا را اثبات نمود؟ ص ۱۵۴ - ۱/۵ - نمره

جواب: با خروج وقت، امر به اداء - یا با امتثال امر و یا با عصیان آن - قطعاً ساقط شده است (۱ نمره)؛ و شک داریم که آیا «امر به قضاء»، صادر شد و قضا را واجب نمود یا نه، که این شک مجرای اصالة البرائة می‌باشد. (۱ نمره)

۱۲- اگر اقامه ده روز، با دو قید «عزم بر اقامه» و «توالی ده روز» همراه باشد، قاطع سفر است. چگونه می‌توان از صحیحی «إذا دخلت ارضاً فایقنت أن لك بها مقام عشرة أيام فأتم الصلاة»، هر یک از آن دو قید را استفاده نمود؟ ص ۱۶۵ و ۱۶۶ - ۲ - نمره

جواب: عزم بر اقامه لازم است؛ به علت تقید اقامت به «ایقان» (۱ نمره)

توالی ده روز لازم است؛ به علت ظهور کلمه‌ی «عشرة» در «پشت سر هم بودن ده روز». (۱ نمره)

۱۳- در چه نمازهایی، امام جماعت هم باید نیت جماعت کند؟ چرا؟ ج ۱ ص ۱۶۹ - ۲ - نمره

جواب: در نماز جمعه و نماز عید فطر و نماز عید قربان (۰/۷۵ نمره)

دلیل: زیرا صحت نماز در این موارد، مشروط به «جماعت بودن» است، پس امام جماعت نیز باید این قصد را داشته باشد تا نمازش به صورت صحیح، منعقد شود. (۱/۲۵ نمره)

۱۴- با توجه به اینکه بقاء عمدی بر جنابت تا طلوع فجر، مفطر صوم است؛ نظر مصنف درباره روایت «كان رسول الله ﷺ يصلي صلاة الليل في شهر رمضان ثم يجنب ثم يؤخر الغسل متعمداً حتى يطلع الفجر» چیست؟ ص ۱۸۲ و ۱۸۳ - ۱/۵ - نمره

جواب: این روایت [و این صحیح] رد می‌شود؛ زیرا تصدیق مضمون آن ممکن نیست؛ مخصوصاً با توجه به تعبیر «كان» که بر شأن بودن این عمل [و بقاء عمدی بر جنابت] برای پیامبر ﷺ و استمرار آن دلالت می‌کند [پس باید محملی برای این صحیح یافت].

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

شماره اول ۹۵-۹۶

۹۶ چهارم و دوم ص

مهر مدرسه

بازگشت کردی ۱۰ صبح	۲۰	شماره برگه ۹۰
شماره نام مستحق اول	نمره صد	نمره هجده
شماره نام مستحق دوم	نمره صد	نمره هجده

کتابخانه	۲۹۵۱/۱۹
تاریخ	۱۳۹۵/۱۰/۲۲
مکان	فقه استدلالی ۲
کتاب	دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی
موضوع	جلد اول: صلاة و صوم (ص ۲۰۰-۱۱۹)

نام و نام خانوادگی:

نام:

کد ملی:

مدرس علم:

مدرس:

آین:

۱- علامت «فجر صادق» کدام است؟ چرا؟ ص ۱۲۹ و ۱۳۰

- الف. التبیّن التقديری لأنه یؤخذ عرفاً علی نحو الموضوعية ☐
 ب. التبیّن الفعلي لأنه یؤخذ عرفاً علی نحو الموضوعية ☐
 ج. التبیّن التقديری لأنه یؤخذ عرفاً علی نحو الطریقه ☒
 د. التبیّن الفعلي لأنه یؤخذ عرفاً علی نحو الطریقه ☐

۲- کدام «قیام» در نماز «رکن» است؟ چرا؟ ص ۱۴۲ و ۱۴۳

- الف. القیام قبیل الركوع، لأنه مستفاد من مفهوم «لا تُعاد» ☐
 ب. القیام قبیل الركوع، لتقوم مفهوم الركوع بالقیام القبلی ☒
 ج. القیام بعد الركوع، لأنه مستفاد من منطوق «لا تُعاد» ☐
 د. القیام بعد الركوع، لتقوم مفهوم الركوع بالقیام البعدی ☐

۳- در کدام یک از موارد زیر «نماز احتیاط» لازم است؟ ص ۱۵۳

- الف. الشک بین الاثنين و الثلاث من الثلاثية ☐
 ب. الشک فی الركعتین الاولیتین من الرباعية ☐
 ج. الشک بین الاربع و الخمس من الرباعية حالة القیام ☒
 د. الشک بین الاربع و الخمس من الرباعية بعد ذکر السجدة الأخيرة ☐

۴- آیا می توان برای عدم اعتبار نیت جماعت «توسط امام» به اطلاق صحیح «الصلاة فريضة و ليس الاجتماع بمفروض و لكنه سنة» تمسک نمود؟ ص ۱۶۹

- الف. آری، زیرا روایات ناظر به عموم افرادی است نه احوالی ☐
 ب. آری، زیرا روایات ناظر به عموم احوالی است نه افرادی ☐
 ج. خیر، زیرا روایات ناظر به عموم احوالی است نه افرادی ☐
 د. خیر، زیرا روایات ناظر به عموم افرادی است نه احوالی ☒

۵- طبق نظر مؤلف «نماز جمعه» در عصر غیبت چه حکمی دارد؟ ص ۱۷۴

- الف. واجب تعیناً فی مرحلة البقاء ☒
 ب. واجب تعیناً فی مرحلة الحدوث ☐
 ج. واجب تخیراً فی مرحلة الحدوث ☐
 د. واجب تخیراً فی مرحلة البقاء ☐

۶- آیا می توان برای صحت روزه حائض به روایت ابی بصیر «إن عرض للمرأة الطمث في شهر رمضان بعد زوال الشمس فلتغتسل و لتعتد بصوم ذلك اليوم» تمسک نمود؟ چرا؟ ص ۱۸۸

- الف. آری، زیرا ابی بصیر از اجلاء اصحاب بوده و با مراسلاتش معامله مسند می شود ☐
 ب. خیر، زیرا اعراض اصحاب از عمل به این روایت، اعتبارش را زائل نموده است ☒
 ج. آری، زیرا روایت صحیح بوده و مقید به عروض حیض بعد از زوال است ☐
 د. خیر، زیرا ابی بصیر ضعیف بوده و روایات وی فاقد حجیت می باشند ☐

۷- وجه جمع میان روایات «وقت المغرب إذا غربت الشمس فغاب قرصها» و «إذا غابت الحُمْرة من هذا الجانب یعنی من المشرق فقد غابت الشمس من مشرق الأرض و غربها» را طبق نظر مرحوم نائینی بیان کنید. ص ۱۲۶-۲ نمره

جواب: نسبت میان روایت اول که بر تحقق غروب به مجرد استتار خورشید دلالت می کند با روایت دوم که ذهاب حمرة مشرقیه را در تحقق غروب لازم می داند نسبت مطلق به مقید است زیرا روایت اول می گوید با استتار خورشید غروب محقق می شود چه حمرة مشرقیه از بین برود و چه نرود اما روایت دوم مقید است لذا مطلق را بر مقید حمل نموده و تحقق غروب را مشروط به ذهاب حمرة مشرقیه می دانیم.

۸- فرع «و لا تجزى الصلاة إلا مع إحراز دخول الوقت بينة و هي و إن لم يدل دليل على حجيتها في خصوص المقام إلا أنه يمكن الاستدلال عليها بصحیحة (إنما أفضى بینکم بالبینات و الأیمان)» را توضیح داده و وجه استدلال به حدیث را بنویسید. ص ۱۳۱ - ۲ نمره

۲

جواب:

نماز در صورتی مجزئ بوده و امتثال امر مولی شمرده می شود که پس از احراز دخول وقت خوانده شود و این احراز کما اینکه ممکن است با علم مکلف به دخول وقت محقق شود همچنین ممکن است با شهادت بینة به این که وقت داخل شده است محقق شود. هر چند دلیل به خصوص در مورد حجیت بینة در مسأله احراز وقت نماز نداریم لکن می توان به صحیح مذکوره تمسک نمود زیرا وقتی بینة در مسأله مهمی چون قضاوت حجت باشد به طریق اولی در مسأله احراز دخول وقت که از اهمیت کمتری برخوردار است حجت است.

۹- با توجه به عبارت «و يعتبر في السائر مضافاً إلى طهارته إباحته على المشهور» یک دلیل بر لزوم «إباحه سائر» بیان کنید. ص ۱۳۷ -

۱/۵

نمره ۱/۵

جواب: از آن جا که پوشاندن عورت در نماز واجب است جایز نیست که پوشش از امور غصبی باشد زیرا محال است که حرام مصداق واجب باشد (حرام یعنی چیزی که شارع از آن کراهت دارد در حالی که واجب چیزی است که شارع به آن رغبت دارد لذا عقلاً محال است چیزی هم مرغوب فیه و هم مرغوب عنه باشد).

۱۰- عبارت «و لا يلزم في غير الجبهة ممانسة ما يصح السجود عليه لأصالة البراءة بعد قصور المقتضى لأعتبار الممانسة» را توضیح داده و مراد از قصور مقتضی را بیان کنید. ص ۱۴۹ - ۲ نمره

۲

جواب: در سجده به جز پیشانی لازم نیست که سایر اجزاء شش گانه نیز بر زمین یا آنچه از زمین می روید قرار گیرد زیرا ادله ای که به سجده بر وجه الأرض امر می کنند منصرف به پیشانی می باشند لذا شامل سایر اجزاء شش گانه نمی شوند لذا اگر شک کنیم که در سایر اجزاء نیز تماس با زمین مشروط است اصالة البراءة جاری می کنیم.

۲

۱۱- حکم «شک» در موارد زیر را به همراه دلیل بنویسید. (دلیل به صورت قاعده نوشته شود). ص ۱۵۳ و ۱۵۴ - ۲ نمره

(الف) مَنْ شَكَّ فِي إِدَانِهِ لِلصَّلَاةِ فِي الْوَقْتِ: جواب: لازم است نماز را بخواند به خاطر استحباب عدم اداء (یا قاعده اشتغال).

(ب) مَنْ شَكَّ فِي إِيْتَانِ الرُّكُوعِ بَعْدَ الدُّخُولِ فِي السُّجْدَةِ: جواب: بنا می گذارد که رکوع را به جا آورده است به دلیل قاعده تجاوز.

(ج) مَنْ شَكَّ فِي طَهَارَتِهِ حِينَ الصَّلَاةِ بَعْدَ تَمَامِ السَّلَامِ: جواب: به شک خود توجه نمی کند به دلیل قاعده فراغ.

(د) مَنْ شَكَّ فِي صِحَّةِ الْقِرَاءَةِ قَبْلَ الدُّخُولِ فِي الرُّكُوعِ: جواب: بنا بر صحت می گذارد به دلیل اصالة الصحة.

۱۲- مراد از «قاطعاً» در عبارت «إِنَّ الْمُرُورَ بِالْوَطَنِ وَ لَوْ بَدُونَ قَصْدِ مُسَبِّحٍ كَانَ قَاطِعاً لِحُكْمِ السَّفَرِ» را با ذکر مثالی توضیح داده و دلیل آن را بنویسید. ص ۱۶۲ - ۲ نمره

۲

جواب: قاطعاً: مثلاً اگر کسی به قصد مسافرت ۸ فرسخی از وطن اول خود حرکت نمود و پس از سپری نمودن سه فرسخ به وطن دوم خود برسد به محض رسیدن به وطن سفر وی قطع می شود یعنی باید برای صدق عنوان مسافر هشت فرسخ دیگر راه بپیماید و سه فرسخ قبلی نیز به سفر آتی ضمیمه نمی شود. دلیل: زیرا در روایات، صدق عنوان مسافر متوقف بر آن است که شخص ۸ فرسخ از وطن خود راه بپیماید و چون فرقی میان وطن اول و دوم نیست به مجرد عبور از وطن دوم روایات بر وی منطبق گشته لذا برای تحقیق عنوان مسافر لازم است ۸ فرسخ دیگر بپیماید.

۱۳- عبارت «و لا يجوز ابتلاع ما يصدر من الصدر اذا وصل إلى فضاء الفم. و لا بأس باستعمال الإبرة أو القطرة في الاذن و نحوها» را توضیح داده و دلیل هر یک از فروع را بنویسید. ص ۱۸۱ - ۲ نمره

۲

جواب: در روزه بلعیدن آن چه که از سینه صادر می شود مانند خلط، اگر وارد فضای دهان شود جایز نیست زیرا با رسیدن به فضای دهان و بلعیدن، عنوان اكل صدق نموده و موجب بطلان روزه می شود.

اما استعمال آمپول یا قطره در گوش یا چشم اشکالی ندارد. زیرا عنوان اكل و شرب بر آن ها صدق نکرده و در صورت شک در حرمتشان، برائت جاری می کنیم.

۱۴- آیا روایت «الرجل يَحْتَقِنُ تَكُونُ بِهِ الْعَلَّةُ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ، قَالَ: الصَّائِمُ لَا يَجُوزُ أَنْ يَحْتَقِنَ» بر مفطرت «إِحْتِقَان» دلالت می کند؟ چرا؟ ص ۱۸۵ - ۱/۵ نمره

۱/۵

جواب: آری، زیرا عرفاً نهی در باب مرکبات، ارشادی است یعنی ارشاد می کند که منهی عنه (احتقان) مانع تحقق مرکب (صیام) است و در صورت آوردن مانع، عمل باطل می شود که این همان مفطرت احتقان می باشد.

۱۵- مراد از «استصحاب موضوعی» در عبارت «الشاك في طلوع الفجر يجوز له ارتكاب المفطر للاستصحاب الموضوعي و لو انكشف طلوعه فعليه القضاء فقط» را توضیح داده و دلیل وجوب قضاء با وجود اصل مذکور را بنویسید. ص ۱۹۵ - ۲ نمره

۲

جواب: الف. موضوع حکم جواز إفطار، عدم دخول فجر است و چون تا لحظات قبل از شک یقیناً فجر داخل نشده بود این عدم دخول را که موضوع حکم جواز است استصحاب نموده و قائل به جواز ارتکاب مفطر می شویم.

ب. زیرا فعل واجب که همان امساک بین طلوع فجر تا غروب آفتاب است را اتیان نکرده است و استصحاب عدم دخول فجر تنها حرمت تکلیفی را برمی دارد اما رافع حکم وضعی (بطلان) نیست.

امتحانات عمومی سطح ۲

شماره ۹۰-۹۱

مهر مدرسه

رشته:	نام و نام خانوادگی:	تاریخ:
نام درس: ۸ صبح	شماره: ۲۰	محل: ۹۰ دقیقه
شماره یا نام مصحح اول	نمره عدد	نمره درصد
شماره یا نام مصحح دوم	نمره عدد	نمره درصد

کتاب:	جلد اول: کتب صلاة (ص ۱۷۵-۱۱۹) و صوم (ص ۲۰۰-۱۷۷)
موضوع:	فقه استدلالی ۲
تاریخ:	۱۳۹۱/۶/۱۵
کلاس:	۱۱۲۰۳/۳۵

نام و نام خانوادگی: نام پدر: که ملک: در سطح: شهرستان: استان:

۱- نظر مصنف در مورد «نماز خوف» چیست؟ ص ۱۲۲

- الف. قصر در جماعت ☐
- ب. قصر در فرادی ☐
- ج. قصر در سفر ☐
- د. قصر مطلقاً ☒

۲- علامت زوال چیست؟ ص ۱۲۹

- الف. زیاده الظل ☐
- ب. نقصان الظل ☐
- ج. زیاده الظل أو حدوئه ☒
- د. زیاده الظل أو نقصان الظل ☐

۳- آیا به نظر مصنف حدیث «لا تعاد» بر صحت نماز کسی که تکبیره الاحرام نماز را فراموش کرده دلالت دارد؟ چرا؟ ص ۱۴۲

- الف. خیر، چون روایت ناظر به کسی است که وارد نماز شده باشد. ☒
- ب. بله، چون این روایت ناظر به کسی است که تکبیر را فراموش کند. ☐
- ج. خیر، چون اطلاق مستثنی شامل ترک سهوی تکبیره الاحرام می‌شود. ☐
- د. بله، چون اطلاق مستثنی منه شامل ترک سهوی تکبیره الاحرام می‌شود. ☐

۴- دلیل «وجوب تشهد در رکعت آخر نماز» چیست؟ ص ۱۵۰ و ۱۵۱

- الف. استحباب بقاء الصلاة ☐
- ب. السیره القطعیة المتصلة ☒
- ج. لزوم الاحتیاط فی الصلاة ☐
- د. النص الثابت من المعصوم ☐

۵- نظر مصنف در مورد وجوب نماز جمعه در عصر غیبت چیست؟ ص ۱۷۴

- الف. يجب تعییناً فی مرحلة الحدوث و البقاء. ☐
- ب. يجب تأخیراً فی مرحلة الحدوث و البقاء. ☐
- ج. يجب تعییناً فی مرحلة البقاء لا الحدوث. ☒
- د. يجب تأخیراً فی مرحلة البقاء لا الحدوث. ☐

۶- کدام گزینه از شرایط صحت صوم است؟ ص ۱۸۷

- الف. البلوغ و العقل ☐
- ب. الخلو من الجهل ☐
- ج. الخلو من الاستحاضه الكثیره ☐
- د. الخلو من خوف المرض المضّر. ☒

۷- با توجه به آیه شریفه «أَقِمِ الصَّلَاةَ لَدُلُوكَ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ» به نظر مشهور پایان وقت نماز مغرب چه زمانی است؟

چرا؟ ص ۱۲۷

جواب: نیمه شب (نصف الليل) است. زیرا خداوند در قرآن می‌فرماید: «أَقِمِ الصَّلَاةَ لَدُلُوكَ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ» یعنی نماز را از زوال شمس تا نیمه شب اقامه کن پس معلوم می‌شود که می‌توان نماز مغرب را تا نیمه شب به جا آورد.

۸- با توجه به عبارت «أَمَّا الْجَاهِلُ وَالنَّاسِيُّ لِلطَّهَارَةِ مِنَ الْخَبَثِ فَمَقْتَضَى إِطْلَاقِ الْمُسْتَنَى مِنْهُ فِي حَدِيثٍ لَا تَعَادُ عَدَمُ وَجوبِ الْإِعَادَةِ عَلَيْهِمَا إِلَّا أَنْ صَحِيحَةُ زُرَّارَةَ دَلَّتْ عَلَى أَنَّ النَّاسِيَّ يَعِيدُ دُونَ الْجَاهِلِ» حکم نماز جاهل و ناسی و چگونگی جمع بین حدیث «تعاد» و «صحیحی زراره» را بیان کنید. ص ۱۳۲ و ۱۳۵

جواب: الف) حکم جاهل: عدم وجوب اعاده (۵/۰ نمره) و حکم ناسی: وجوب اعاده است. (۵/۰ نمره) ب) جمع بین دو روایت: صحیح زراره مخصص قاعده لا تعاد نسبت به ناسی است [یعنی گرچه بر اساس حدیث لا تعاد اعاده لازم نیست ولی حدیث زراره ناسی را از این حکم استثناء می‌کند]. (۱ نمره) (رساندن مفهوم کافی است.)

۹- با توجه به عبارت «إِنَّ الرُّكُوعَ رَكْنٌ تَبْطُلُ الصَّلَاةُ بِزِيَادَتِهِ لِقَاعِدَةِ «لَا تَعَادُ» الْمُسْتَفَادَةِ مِنْ حَدِيثِ زُرَّارَةَ عَنْ أَبِي جَعْفَرٍ (۷): (لَا تَعَادُ الصَّلَاةُ إِلَّا مِنْ خَمْسَةٍ: ... وَ الرُّكُوعِ) فَإِنَّهُ بِإِطْلَاقِهِ يَشْمَلُ الزِّيَادَةَ، وَ مَجْرَدُ عَدَمِ إِمْكَانِ تَصَوُّرِهَا فِي بَعْضِ أَفْرَادِ الْمُسْتَنَى لَا يَمْنَعُ مِنْ انْعِقَادِ الْإِطْلَاقِ بِلِحَازٍ مَا أَمْكَنَ» دلیل بطلان نماز با زیاد شدن یک رکوع را تبیین کنید. ص ۱۴۶

جواب: اطلاق حدیث زراره شامل زیادی در رکوع می‌شود (یعنی با زیادی در رکوع نماز باید اعاده شود). (۱ نمره) و صرف ممکن نبودن تصور زیادی در بعض افراد مستثنی (مانند قبله و وقتش) از انعقاد اطلاق (که شامل زیادی نیز باشد) نسبت به آن مستثنایی که زیادی در آن‌ها امکان دارد، (مثل رکوع) جلوگیری نمی‌کند. (۱ نمره)

۱۰- با توجه به عبارت «إِنَّ الشَّكَّ لَفَةٌ هُوَ بِمَعْنَى خِلَافِ الْعِلْمِ، وَ تَخْصِيصُهُ بِالْمَسَاوِي اصطلاح خاص لا معنى لتحمله على النصوص الشرعية» تبیین نمایید که چرا ظن در افعال نماز، در حکم شک است؟ ص ۱۵۸

جواب: چون معنای لغوی شک یعنی هر اعتقادی که عملی و یقینی نباشد اعم از اینکه طرفین احتمال، مساوی باشند یا نباشند و اگر در علم منطق «شک» به اعتقادی گفته می‌شود که طرفین احتمال مساوی باشند آن یک اصطلاح خاص به منطق است که نمی‌توان نصوص شرعی را بر آن حمل نمود بلکه نصوص شرعی بر همان معنای لغوی حمل می‌شود. (رساندن مفهوم کافی است.)

۱۱- تنافی مذکور در عبارت «اختلفت النصوص في تحديد حدّ الترخّص فصحيح محمد بن مسلم اعتبر التواري من البيوت الذي علامته عادة عدم رؤية أهل البلد بينما صحيح آخر اعتبر خفاء الاذان و معه يحصل التنافي بين إطلاق المفهوم في كل واحد من الصحيحين مع منطوق الآخر و يمكن رفعه بتفديد الأول بالثاني و بذلك يكفي تحقق أحدهما» راه رفع آن را تبیین نمایید. ص ۱۶۵

جواب:

تنافی: با توجه به اختلاف نصوص در تعریف حدّ ترخص بین اطلاق مفهوم در هر یک از دو خبر صحیح با منطوق دیگری تنافی حاصل می‌شود یعنی منطوق روایت محمد بن مسلم تواری از بیوت را معتبر دانسته و مفهومش این است که در صورت عدم تواری از بیوت نماز کامل است گرچه اذان شنیده نشود و مخفی باشد ولی منطوق روایت صحیح دوم این است که نشنیدن صدای اذان علامت حدّ ترخص و قصر نماز است که مفهومش می‌شود: کامل بودن نماز در صورت شنیدن صدای اذان گرچه تواری از بیوت حاصل شده باشد. بنابراین بین منطوق هر حدیث با اطلاق مفهوم حدیث دیگر تنافی حاصل می‌شود. (۱ نمره) رفع این تنافی: اطلاق مفهوم هر یک از دو حدیث با منطوق دیگری تفید می‌خورد به این صورت که هر یک از تواری از بیوت یا شنیده نشدن صدای اذان برای تحقق حدّ ترخص و قصر نماز کافی است. (۱ نمره)

۱۲- در کدام نماز، لازم است که امام، نیت جماعت داشته باشد؟ چرا؟ ص ۱۶۹

جواب: در نماز جمعه و نماز عید فطر و قربان (۷۵/۰ نمره) - در صورت وجوب - واجب است که امام قصد جماعت بنماید، زیرا صحت نماز در این موارد مشروط به جماعت بودن است، پس امام جماعت نیز باید این قصد را داشته باشد تا نماز صحیح منعقد شود. (۲۵/۱ نمره)

امتحانات متمرکز عمومی (سطح ۲)

پایه سال اول ۹۴-۹۵
پایه چهارم دوره اول تحصیلی

مهر مدرسه

ردیف	نام و نام خانوادگی	تاریخ	نمره	مجموع نمرات
۱				
۲				
۳				
۴				
۵				

کتابخانه	۲۹۴۱/۱۸
تاریخ	۱۳۹۴/۱۰/۱۵
موضوع	فقه استدلالی ۲
کتاب	دروس تهجدیه فی الفقه الاستدلالی
مدرس	حلد اول صلا و صوم

نام و نام خانوادگی: نام پدر: نام مادر: مدرسه: شهر: استان:

۰/۵

۱- مطابق روایات «فجر صادق» و «فجر کاذب» به ترتیب به چه چیزی تشبیه شده است؟

- الف. بالقبطیه البیضاء - بذنب السرحان ☐
- ب. بذنب السرحان - بالقبطیه البیضاء ☐
- ج. بالقبطیه البیضاء - بنهر سوره ☐
- د. بذنب السرحان - بنهر سوره ☐

۲- بنابر نظر مصنف با توجه به موثقه سماعه «لاینبغی للمرأة ان تلبس الحریر المحض و هی محرمة» چه فرع فقهی در باب صلا استفاده می شود؟

- الف. عدم جواز لبس الحریر المحض للنساء ☐
- ب. کراهة لبس الحریر المحض للرجال ☐
- ج. جواز لبس الحریر المحض للرجال ☐
- د. جواز لبس الحریر المحض للنساء ☐

۳- مقتضای جمع بین صحیحہ «... و ان قلت: السلام علينا علی عباد الله الصالحین فقد انصرفت» و موثقه «قلت له: انی اصلى بقوم، فتأز تسلم و واحدة و لاتلتفت. قل: السلام عليك ايها النبي و رحمة الله و بركاته ...» کدام فرع فقهی است؟

- الف. استحباب التسليم و تحقق الانصراف بما بدا به منهما ☐
- ب. التخيير فی الصیفة و تحقق الانصراف بما بدا به منهما ☐
- ج. استحباب التسليم و التخيير فی صیفة التسليم ☐
- د. وجوب التسليم و التخيير فی صیفة التسليم ☐

۴- از صحیحہ «الصلاة فريضة و ليس الاجتماع بمفروض في الصلوات كلها و لكنه سنة» چه حکمی در باب جماعت نماز استفاده می شود؟

- الف. عموم مشروعیت فی جميع الصلوات الواجبة ☐
- ب. عموم مشروعیت فی جميع الصلوات النافلة ☐
- ج. عموم مشروعیت فی جميع الصلوات ☐
- د. عدم مشروعیت فی جميع الصلوات ☐

۵- روایت «بنی الاسلام علی خمسة: الصلاة و الزكاة و الحج و الصوم و الولاية» چگونه بر اعتبار قصد قربت در صوم دلالت دارد؟

- الف. لدلالة الرواية على اعتبار القرية بالعموم ☐
- ب. لدلالة الرواية على اعتبار القرية بالاطلاق ☐
- ج. لانه لا یحتمل بناء الاسلام على امر غير قری ☐
- د. لان الرواية فی مقام بیان الواجبات القری ☐

۶- در احکام اعتکاف دلیل مصنف برای تقييد نهی از «شم الطيب او الرياحين» به «تلذذ» چیست؟

- الف. قصور المقتضى ☐
- ب. تسالم فقهاء ☐
- ج. أصالة البرائة ☐
- د. انصراف ☐

۷- با توجه به عبارت «و أما وقت الظهرین یمتد الى الغروب و اختار صاحب الحقائق أن الامتداد المذكور خاص بذوی الاعذار دون المختار استناداً الى صحیحة: لكل صلاة وقتان و أول الوقت أفضله و ليس لأحد أن يجعل آخر الوقت وقتاً إلا فی عذر من غير علة» پاسخ دهید:

(الف) مختار و دلیل صاحب حقائق در فرع مذکور چیست؟

(ب) مناقشه مصنف به استدلال صاحب حقائق چیست؟

۸- چگونه می‌توان از روایت «لا یلبس الرجل الذهب و لا یصلی فیہ لانه من لباس اهل الجنة» بطلان نماز مردان در صورت پوشیدن طلا را اثبات کرد؟

۱/۵

۹- آیا می‌توان برای دفع تعارض میان روایت‌های «لا اقل فی المکتوبه باقل من سورة و لا باکثر» و «ان فاتحة الكتاب تجوز وحدها» الفریضه روایت دوم را بر تقیه حمل نمود؟ چرا؟

۲

۱۰- مقتضای اصل اولی و ثانوی در شک در عدد رکعات چیست؟ توضیح دهید

۲

۱۱- آیا صحیحه «اربعة قد یجب علیهم التمام فی السفر كانوا أو حضر: المکاری و الکری و الراعی و الاشتقان لانه عملهم» بر اتمام نماز معلم‌هایی که برای تدریس به شهرهای دیگر مسافرت می‌کنند دلالت دارد؟ چرا؟

۲

۱۲- آیا آیه شریفه «یا ایها الذین آمنوا إذا نودی للصلاة من یوم الجمعة فاسعوا إلى ذکر الله...» بر اشتراط «حضور امام معصوم» در وجوب نماز جمعه دلالت می‌کند؟

۲

۱۳- روایت‌های «لا یضر الصائم ما صنع اذا اجتنب ثلاث خصال: الطعام و الشراب و النساء و الارتماس فی الماء» و «رجل صائم ارتمس فی الماء متعمداً علیه قضاء ذلک الیوم؟ قال: لیس علیه قضاء...» را چگونه می‌توان جمع نمود؟ اشکال این وجه جمع را بنویسید.

۲

۱۴- نظر مصنف را در مورد دلالت روایت «من صام فی السفر بجهالة لم یقضه» نسبت به صوم مسافری که جاهل به اصل حکم یا جاهل به بعضی از خصوصیات حکم باشد بنویسید.

۲

۱۵- به نظر مصنف مراد از «امام عدل» و «مسجد جماعة» در روایت «لا اعتکاف إلا فی مسجد جماعة قد صلی فیہ امام عدل صلاة جماعة» چیست؟ بنابراین روایت اعتکاف در چه مکانی صحیح است؟

۱/۵

«سامانه پیام کوتاه ۰۵۰۰۱۷۱۷۳۱۴۴۷۱ اداره سنجش معاونت آموزش آماده دریافت پیشنهادات و انتقادات پیرامون سئوالات امتحانی می‌باشد.»

«در صورت ارسال پیام کوتاه، ذکر ۵ امتحان و شماره سؤال به صورت «طبق عهت امتحان دروس و مهارت‌های ضروری می‌باشد.»